D·N
20/7 1946.

Arbete och medborgarrätt

Det är ett märkligt tidens tecken att den svenska, socialdemokratiska regeringen nu på allvar låter undersöka möjligheterna att, som det heter, sysselsätta utländska arbetare. Att det för närvarande finns plats för långt flera armar och hjärnor i vårt produktiva liv än som står till förfogande, det är något som alla har klart för sig. De verkliga frågorna är huruvida andra länder vill avstå från den arbetskraft som vi behöver samt huruvida svenska arbetare är villiga att bland sig välkomna kamrater från andra länder. En Gallupundersökning på våra arbetsplatser vid årskiftet visade ganska stark obenägenhet mot ökad konkurrens om sysselsättningen. Den principiella undersökning av arbetskraftsbehovet som verkställdes av industrins utredningsinstitut och utmynnade i en rekommendation för invandring i betydande skala möttes också med avsevärd skepsis. Statsrådet Myrdals kommentarer till den nu beslutade invandringsutredningen försummar inte att ta hänsyn till denna tveksamhet bland de närmast berörda här hemma. Att motståndet inte fått bli avgörande beror säkerligen på den starka inflationsrisken — en ökning av arbetskraften framstår som ett av de bästa sätten att dämpa och stabilisera vår ekonomiska konjunktur.

Därmed är också sagt att saken inte får betraktas som något tillfälligt och övergående. Det må vara tillåtet att spekulera om en bättre världsordning med fria flyttningsrörelser fram och åter mellan länderna. Det kan också vara framsynt att sträva i den riktningen inom begränsade och samhöriga områden som det nordiska. Men sådan den internationella situationen nu ter sig vore det oförsvarligt att säga till långväga främlingar: "Kom till oss, arbeta och ät och bli hemmastadda hos oss för en tid framåt, men gör klart för er att vi inte vill ha er kvar och föda er om vi plötsligt tycker att ni inte längre behövs." Både förmått och mänsklig solidaritet över språkgränserna förbjuder en sådan ståndpunkt, utsagd eller underförstådd. För övrigt vill vi inte, av hänsyn till våra egna sociala krav, riskera något slags upprepning av förna tiders galiziska säsongarbetarproblem. Man vill utgå ifrån att Gunnar Andersson haft detta klart för sig när han som LO:s representant tog plats i invandringsutredningen. Om den skall kunna leda till ett hållbart resultat behövs dock ett klart tillkännagivande från de fackorganiserades sida att de accepterar ansvaret, framtidsansvaret för människor som kan vilja motta en svensk inbjudan att dela våra arbets- och levnadsvillkor.

En del av våra förpliktelser faller inom de sociala förmånernas område, en annan del inom medborgarrättens. Det är inte riktigt att utlänningar som smälter in i svenskt liv och genom sina insatser blir alltmer främmande för sitt ursprungsland skall behöva vistas här under en avvärkskande lång prövotid innan de får fulla rättigheter och fullt ansvar i vårt samhälle.

Under intryck av mellankrigsårens misstro mellan folken höjdes kravet på vistelsetid för förvärv av svensk medborgarrätt från 3 till 5 år. Administrativ praxis har sedan dess blivit allt strängare, så att myndigheterna numera nästan aldrig nöjer sig med 5-årsgränsen annat än för invandrare från de nordiska grannländerna. Av övriga begärs minst 10 års vistelse. Härtill kommer en limplighetsprövning, som enligt upprepade uttalanden på senare tid utgör den huvudsakliga garantin för att endast de verkligt värdiga blir upptagna. Denna skärpning har haft vissa reella grunder — ingen kan bestrida att de senaste fem,ton årens händelser tvingat eller lockat många svårdefinierbara existenser att komma hit, folk som kräver både långvarig och ingående observation. Men i ännu högre grad har skärpningen hängt samman med de tvekande och halvhjärtade dragen i svensk flyktingspolitik. För att inte egga upp en nationalistisk opinion, som lätt skulle följe med beundrare av tysk eller rysk minoritetspolitik, har svenska myndigheter gärna anlagt en strävare attityd mot främlingar än de innerst funnit riktig. När det gällt att bevilja medborgarskap tillkom småningom ett speciellt motiv: genom ytterlig strängthet garderade man sig mot risken att efter nazismens skymtande nederlag behöva övervåga att återta medborgarrätten från en och annan medlgpare och således öka de statslösas skaror.

På det sättet berövade man sig emellertid möjligheten att göra en viktig insats i motsatt riktning. Sverige härbärgerar 1.000-tals statslösa, som under lång tid vuxit in i våra förhållanden och har alla förutsättningar att bli goda svenska medborgare. En stor del av dem är judar, som lyckats komma hit undan hitlerismens fasor. Vi bidrar till att underblåsa sionismens överdrifter genom att hindra deras assimilering här. Att återgå till äldre praxis beträffande medborgarskap skulle för denna gruppe del vara både förnuftigt ur svensk synpunkt och en insats i ett svårt internationellt problem.

De i ordets tekniska mening statslösa utgör emellertid inte huvudparten av de "gäster på obestämd tid" som samlats i vårt land och här upp en avsevärd del av vårt arbetsliv. Det har tidigare påpekats i dessa spalter att regeringens deklaration om de baltiska civilflyktingarnas rättsställning bör minska dras benägenhet för fortsatt vandring. På alldeles samma sätt skulle en återgång till normala regler för bevillande av medborgarskap knyta alla de icke-svenskar som har hem, arbete och framtidsförhoppningar i Sverige närmare till vårt land. Det borde vara alldeles självklart att en allvarlig strävan att tillföra vårt arbetsliv ny kraft utifrån måste börja med att tillförsäkra oss de önskvärda krafter som redan finns i landet. Det är också en viktig förutsättning för att vi med gott samvete skall kunna bjuda andra välkomna att dela arbete, bröd och rätt i vårt samhälle.

Om dessa ting är inget sagt i regeringskommentaren till invandringsutredningen. Förmodligen beror tystnaden på en önskan att pröva sig fram, att känna efter hur reaktionen kan bli bland de närmast berörda. Desto viktigare är det att sammanhangen klargörs. Den som vill att svenskt arbetsliv skall stärkas genom de högvärdiga kraftillskott som kan erbjuda sig, den måste acceptera en liberal politik beträffande sociala och rättsliga villkor för gäster i vårt land, också när det gäller medborgarskapets rätt.

Radiotjänst har meddelat

att förberedelser igångsatts för radions användning i valdebatten. Främst planeras en stor diskussion torsdagen den 12 september, alltså tre dagar före valet. Radion har under krigsåren enormt ökat i betydelse. Nu är det första gången efter krigets slut som den skall användas i upplysnings- och propagandaverksamheten före ett val. Radiotjänst har alltså ett stort tillfälle att göra en insats i svensk politik. Först och främst vill man hoppas att programmet icke görs för snävt: intet vore naturligare än att tre eller fyra debattkvällar på ett par timmar ställas till förfogande. Det vore förnämligt om man härvid slopade de upplästa, om ett utskottsbetänkande erinnande, anföranden som i tidigare debatter varit vanliga. Kunde det inte ett särskilt ämne bestämmas för varje kväll, inledningsanförandet begränsas till 10 å 15 minuter och i det följande en verklig fri debatt släppas lös — naturligtvis med viss tidsbegränsning för varje talare eller meningsriktning? Under förfaret hölla några helt fria debatter, och dessa tycks på alla håll ha mött vida större intresse än de i detalj planerade "debatter" som egentligen borde kallas upplåsningsövningar. För en eller annan politisk ledare vore visserligen ett sådant arrangemang olustigt. Men ersatt honom i så fall med någon mera snabbtänkt och talför meningsfrände. Inom varje parti måste väl dock finnas tre eller fyra personer, beredda och kapabla att under några minuter yttra sig fritt i ämnen som de så gott som hela året sysslar med.

PRESSGRANNAR

Den ryska järnridån underhåller västmakternas misstro, framhäver Svenska Morgonbladet (fp) och belyser sin tes med slående exempel. Sluttsatserna:

Rysmarna tycks inte förstå att de genom denna ogenomskinliga avstängning från insyn över sina gärningen och tänkten i sanker, som dock i hög grad måste intressera hela den civiliserade världen, ovillkorligen måste uppväcka misstro och misstankar mot Sovjet, en misstro, som är till oerhörd skada för samarbetet och fredsutsikterna. Ej heller lärne Sovjet vinnsvändagar i vårt land begripa detta.

Man får hoppas, att när Sovjet en gång behagar öppna sina gränser liksom andra civiliserade nationer — ifall det nu skor — det då skall visa sig, att den misstro och fruktan som nu riktas mot Sovjet varit obefogade eller i varje fall överdrivna. Men så länge Sovjet fortsätter att utestänga offentlig och internationell insyn över sitt sätt att regera i sin ockupationszon och i sina övriga intressesområden, så länge kommer misstankar och om, förgifande misstro och beskyllningar att göra sig gällande.

Internationell insyn är ingen universalmedel för att skapa ett hyggligare tillstånd i världen, men sådan insyn är en av förutsättningarna för en förbättring.

Om västblock och östblock begick Västernorrlands Allehanda (fp) häromdagen en ledare som erinrar om Ivar Österströms prestationer i samma spalt under det tyska stormmaktsmegalomanins högkonjunktur. Med utgångspunkt från spekulationer om en framtida rysk-tysk maktgrupp som driver ut västmakterna från kontinenten, skrev dr Rönblom:

Om någon finner detta förenligt med fortsatt fasthållande vid det anglosaxiska blocket, så är det trolligtvis önsketänkande med i spelet. Lika mycket eller mera önsketänkande är det när man hävdar att Sverige skall stå utanför alla blockbildningar och vara neutralt. Det går inte i längden. Det går inte ens för en kortare tid, ifall inte omständigheterna är särskilt gynnsamma. I utrikespolitiska frågor slipper man inte numera ifrån att träffa ett val, och när man väljer bör man grunda valet på realiteter.

I samma sinnesstämning har Rönblom nu sagt sitt ord om hrr Schnurrer och Thörnells värvningshistoria 1941:

Det är klart att officerare skall vara med i krig när tillfälle ges. De kan väl inte allt framgent bygga den svenska krigskonsten på minnen från Karl XII. De måste följa med i sitt yrke, de som andra. Eftersom det inte lämpar sig att ordna ett krig hemma är dem att äva sig på, får de väl fara dit där sådant pågår. Det är bara en enk man skulle vilja be om: plocka även fram det cirkulerade, vari utländska fackmän erbjöds att delta i kriget på rysk sida! Man får väl utgå ifrån att ett sådant cirkulär finns. Våra officerare behöver ju inte bara öva sig i sitt idrotsmedering, även om det till äventyrs kan den största praktiska betydelsen. Namn av dem torde också böra tränas sig i konsten att vinna kriget.

Avskräckande exempel på en **besvärlig** intellektuell redlighet som på morgonkvisten.

Uppgerelsen om **syst egendom i Sverige** ger icke större saldo åt svenska fordringsägare än 65 miljoner, konstaterar Stockholms-Tidningen (fp):

Dock bör man inte bara räkna i siffror här. Det är sant, att schweizarna efter nyåret köpslumpa fick bättre villkor för sin del, men de måste i gengäld underkasta sig en närgången allesed kontroll, som det inte varit tal om för Sveriges del. Kontrollen över likvideringen ligger i våra händer, och vi har kunnat genomföra den rättsståndpunkt, vi från början intog, och därmed gjort den internationella rätten en tjänst. Vad vi ger ut för att hålpa stater som Norge, Danmark, Nederländerna och Belgien faller i linje med vår erkända önskan att hjälpa krigets offer.

Morgon-Tidningen (s) upplyser inte sina läsare om det finansiella nettoresultatet och lägger hela vikten vid affärens politiska sida:

Konkurrenten har alltid olägenheten att skapa problem laddade med motsättningar av skilda slag. I det avseendet inträe det tyska intet undantag. Vi har haft våra intressen att bevaka och de allierade sina. En belastning för vårt närinstitut har icke kunnat undvikas i samband med lösningen av den fråga som uppstått med beväkningen av de tyska tillgångarna hos oss och vårs i konkurshost. Den konsekvensen var redan från början oundviklig. Men bördan skulle omöjligt bliva större, om vi inte redan på ett relativt tidigt stadium praktiserat den restriktiva principen i vår kreditpolitik vänvi Tredje riket.

Svenska Dagbladet (h) framhåller däremot både de finansiella och de juridiska synpunkterna:

Efter mycket segslitna förhandlingar träffade nyligen Schweiz ett liknande avtal med de allierade, som först efter mycket tvekande ratificerades av Berneparlamentet. Man ansåg att med den linje som de schweizriska underhandlarna i Washington upplagt för sin segumentering klara, rättsprinciper fått offras för en kraus kompromiss efter regeln "fifty-fifty", varvid efterhörd återstår i form av vissa, osvegorda punkter, där svårigheter beror på en nämnd, inom vilken den schweiziske representanten kan bli majoriserad. Det lär råka till hande att detta avtal skulle fått tjäna som modell för de svenska förhandlarna, vilka senare infunno sig i Washington. Men fastän schweizarna slutgilt ekonomiskt något lindrigare utdun, ha de svenska förhandlarna genom att vilja ändra utgångspunkter för sin diskussion med motparten lyckats hävda en svensk rättsståndpunkt, som åtminstone ger någon moralisk behållning av denna dåliga affär.

Hundraåriga principer i den internationella privaträtten har likväl fått offras även i den svensk-amerikanska uppgörelsen.

Förutsättningarna för ryska handelsavtalet granskas av Affärsvärlden:

Vad som framför allt framhållet betänkligheter mot det föreslagna avtalet är att vår industriella produktionskraft och hela vår arbetskraft redan är hårt belastad, delvis en följd av flodiets verkstadsstrejk. Detta gäller särskilt för verkstads- och järnindustrierna, vilka i främsta rummet skulle ifrågakomma för leveranser till Ryssland. Det synes orimligt att, som man på något håll lär ha tänkt sig, de nu försöngna leveranserna till Ryssland skulle komma i åtnjutande av någon prioritet gentemot redan bokade beställningar för vare sig svensk eller utländsk räkning. Männa sådana leveranser till Sverige äro ju svenskt, för vilkas tillgrapad av vår produktionsapparat inkluderar vattenkraft samt för bostadsbyggandet. Att hålla tillbaka sådana leveranser skulle omöjliggöra uppbrekstet av den produktionskapacitet varmed vi för de närmaste åren räknat, men för att åta oss stora leveranser till Ryssland inom de nämnda industrigrenarna skulle vi behöva påskynda och ytterligare öka produktionsapparatens utbyggnad.

Fackorganet betonar att det svenska riktmärket under fortsatta undersökningar och förhandlingar måste bli att uppnå ett varaktigt varuutbyte med Ryssland, icke övergående jätteleveranser som snedbelastar vårt näringsliv.

OFFICIELLT

Fängvårdsstyrelsen. Byråsekreterare E. Ruda har förordnats att uppehålla t. f. byråchefen Annells första byråsekreterarebefattning i fängvårdsstyrelsen.

Telegrafstyrelsen. En ledig kontrollörstjänst på telegrafstyrelsens radiobyrå söktes av förste telegrafassistenterna Å. Falkenström, G. Fröd och H. Göding.

Järnvägsstyrelsen. Järnvägsstyrelsen har från 1 augusti till bokhållare vid styrelsens statistiska kontor kronförordnat kontorsskrivarna K. G. E. Arnestrand och E. L. Wiberg.

— Till förste kontorister på kontrollkontoret har från samma datum konstituerats kontorsskrivarna H. J. Jönsson, O. J. E. Hedrinson och C. L. Lindström.

Riksarkivet. Arkivarie H. Fleetwood får efter pensionsmålkren två kvar i tjänst till 1 augusti nästa år.

Landshövdingarna. Landshövding Nylander i Visby är ledig för enskilda angelägenheter 23 juli—12 augusti och 16—24 september.

Alkoholistanstalterna. Kanslirådet T. Wigll har förordnats till medlem av styrelsen för statens alkoholistanstalt på Vemngarn i, o. m. juli 1950.

Läkarna. Medicinalstyrelsen har på förslag till provinsialläkartjänsten i Munka-Ljungby distrikt upptört extra provinsialläkaren Sven Norberg, Tibro, förord. Alvar Rambult, Marianneslund, och Sven Ståhl, Bräcke-Höby.

— Till lasarettsläkare vid Varbergs lasarett förordar länets sjukvårdsberedning enhälligt docent Per Sjöstedt. Malmö. som av medicinalstyrelsen uppförts på andra förslagsrummet.

— En förste underläkare får enligt medicinalstyrelsens medgivande anställas vid Linköpings lasaretts röntgenavdelning och vid centralanstalten för radioterapi i Lund, den senare för gynekologi.

— Andre lasarettsunderläkaren Nils Bergstedt, Viksjö, och leg. läkaren E. Wik, Linköping, har återtagit sina ansökningar till provinsialläkartjänsten i Furudals distrikt. Den senare har därjämte återtagit ansökan till extra provinsialläkartjänsten i Järnjö distrikt.

— Leg. läkaren Brita Björkman har för-

Stiftelseurkund

Undertecknade här i riken bosatta svenska undersåtar, som beslutat att för här nedan nämnt ändamål bilda aktiebolag enligt bestämmelserna i lagen om aktiebolag den 12 augusti 1910, ha för det tillämnade företaget upprättat följande huvudgrundet:

1) Bolagets verksamhet skall bl. till förmål att bedriva handels- och agenturrörelse, äventom annan därmed förenlig verksamhet.
2) Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.
3) Aktiekapitalet skall utgöra minst femtusen (5.000) kronor och högst femtiotusen (15.000) kronor.
4) Aktie skall lyda å etthundra (100:—) kronor. Aktieboven skola ställas till viss man.
5) Alla aktier skola medföra samma rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.
6) Bolagets styrelse skall bestå av två ledamöter med en suppleant för dem. Styrelsen är beslutför när båda styrelseledamöterna äro tillstädes.
7) Kallelse till bolagsstämma äversom andra meddelanden till aktieägarna skall ske medelst brev i rekommenderad försändelse; kallelse till bolagsstämma senast tre veckor före stämman.

Stockholm den 3 juli 1946.

B. ALMROTH. G. ALMROTH.
TORSTEN ALMROTH KURT FURRER
O. WIBERG.

Berättas:
OLLE SÖDERBERG. JENNY PETTERSSON

Sand

Stockholms stads gatukontor har för avsikt att upphandla sandningsand för leverans vid renhållningsavdelningens upplagsplatser.

Anbuden, försegiade och med påskrift "Anbud på sandningsand", skall före kl. 12 måndagen den 5 augusti 1946 vara inlämnade till gatukontorets inköpslyrå, Riddarhustorget 8, Stockholm, där närmare upplysningar lämnas och anbudsformulär tillhandahållas.

Fri prövningsrätt förbehålles.

LÄKARE

Med. Dr E. KYLIN.
SPEC. INVARTES SJUKDOMAR.
Delegatsg. 6. Mottagn. 10—13 och efter överenskk. pr tel. 21 25 27.
Medlem av Stockholms Läkareförening.

Dr MARGIT WIDMAN
bortrest till den 15 augusti.
Telefonvakt.
Medlem av Stockholms Läkareförening.

Specialoptiker
godkända av
STOCKHOLMS ÖGONLÄKAREFÖRENING

Ekström, Jakobstorg 3.
Lundqvist, Drottninggatan 28.
Pettersson, Sveavägen 74.
Preisler, Drottninggatan 62.
Ross, Norrlandsgatan 5.
Segerborg, Storkyrkobrinken 16.
Sjögren, Biblioteksgatan 20.
Ahlström, St Eriksplan 7, Odengatan 67.
Bergman, Drottninggatan 80.
Bergvind, Hornsgatan 43.
Rietke, Götgatan 26.
Björk, Regeringsgatan 25.
Bredenberg, Hantverkargatan 33.
Burman, Norrlandsgatan 2.
Collin, Fredsgatan 4.

Impregnol

— för utomhus bruk — är framställd ur trätjära; har kraftigt konserverande egenskaper, torkar fort och giver träet en vacker brun färgton och en hård yta. Impregnol är lättflytande även vid stark kyla. Trä, som behandlats med Impregnol, kan efter några veckor målas eller fernissas.

Merulit

— för inom- och utomhusbruk — innehåller en mot rötsvampar skyddande kopparförening, som giver träet en klargrön färgton. Merulit är särskilt lämpligt där en luktfri impregnering är önskvärd. Trä, som bestrukits med Merulit, kan efter torkning målas eller fernissas.

FOSFATBOLAGET
STOCKHOLM 5
STOCKHOLMS SUPERFOSFAT FABRIKS AKTIEBOLAG

Alla partier vill

ETT STABILT PENNINGVÄRDE...

... men om

levnadskostnaderna likväl stiger, vill Folkpartiet att de sociala förmånerna justeras, så att deras realvärde bevaras.

Endast så får medborgarna trygghet!

FOLKPARTIET
— framstegspartiet —

"Samarin-dags ser jag"

★ Ett glas Samarin skänker både svalka och välbefinnande — det släcker genast törsten och ger kroppen ett uppfriskande och stimulerande *inviter* bad. En enda flaska räcker till femtio läskande glas.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.